

การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า
Administration toward Excellence of Islamic Private Schools
under the Office of Private Education Commission
During the next Decade

สุนวิช แก้วมี, ศักดา สถาพรวचना และ สมศักดิ์ จัตตุพรพงษ์
Sunwit Kaewmee, Sakda Sathapornwachana and Somsak Chattupornpong
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
Valaya Alongkorn Rajabhat University
¹Email: sunvitk_oak@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า เป็นการวิจัยแบบผสม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 51 แนวโน้ม ดังนี้ 1) การนำองค์กร จำนวน 13 แนวโน้ม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ จำนวน 8 แนวโน้ม 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า จำนวน 5 แนวโน้ม 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ จำนวน 8 แนวโน้ม 5) การมุ่งเน้นบุคลากร จำนวน 7 แนวโน้ม 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ จำนวน 4 แนวโน้ม และ 7) ผลลัพธ์ จำนวน 6 แนวโน้ม

คำสำคัญ: การบริหารสู่ความเป็นเลิศ; ทศวรรษหน้า

Abstracts

The objective of this research was to study the trends of Administration toward Excellence of Islamic Private Schools under the Office of Private Education Commission During the next decade. It's the Mixed Methods Research. The content analysis was used to analyze data and Delphi questionnaire. The analysis was used Median, Mode Interquartile Range. The research findings were as follows:

The trends of factors of administration toward excellence of Islamic private schools under the Office of Private Education Commission During the next decade composed of 51 trends as follows: 1). leading, having 13 trends 2). strategic plan having 8 trends 3). customer – oriented, having 5 trends 4). measure – analyze - knowledge management, having 8 trends 5). customer – oriented, having 7 trends 6). practice – oriented, having 4 trends 7). results, having 6 trends.

Keywords: Administration toward; Excellence next decade

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ อาจกล่าวได้ว่ามีหลากหลายหน่วยงานที่ดำเนินการกำกับ ดูแลสถานศึกษาที่มีอยู่ในประเทศ อาทิเช่น สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น หากมองถึงการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้คงเป็นที่ทราบกันดีเกี่ยวกับ “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” ที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษา อบรม และขัดเกลาทางด้านจิตใจให้กับเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นคนดี มีความรู้คู่ธรรม ตลอดจนปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาอิสลาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีวิวัฒนาการมาจาก “ปอเนาะ” ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โดยพิจารณาจากความพร้อมของสถานศึกษานั้นๆ รวมถึงโต๊ะครูผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นทั้งผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มากกว่าพื้นที่อื่นๆ ในปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมทั้งสิ้น 315 โรงเรียน (ระบบฐานข้อมูลโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ณ วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2558)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาศาสนาอย่างเดียว 2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการเปิดสอนหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นการเปิดสอนวิชาศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญหรือวิชาชีพ ในระบบโรงเรียนและได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1) และ 3) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนทางอิสลามศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่ไปด้วย แต่สภาพความพร้อมทั้งบุคลากรและระบบการจัดการเรียนรู้อยังไม่เข้าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะยกระดับสู่การเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเหล่านี้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

จากการศึกษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ นาวาพลย์ ปานากาเซ็ง (2544) พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1) ที่ได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 60 และร้อยละ 40 และ

มาตรา 15(2) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วนจนถึงระดับพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ โดยปัญหาที่มักประสบอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในแต่ละปัจจัยคุณภาพ ก็คือ ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามปรัชญาและเป้าหมาย ปัญหาการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับปรัชญา/เป้าหมายของโรงเรียน ความต้องการของนักเรียน และชุมชน ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรไม่เพียงพอกับหน้าที่งานที่มีมากขึ้น ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารที่ขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงานต่างๆ ปัญหาการดูแลติดตามความประพฤติของนักเรียนยังไม่ทั่วถึง และยังพบอีกว่า นักเรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้ประเด็นสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ศราวุธ อรรถานูรักษ์ (2558) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ 2 หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น จะประสบปัญหาเรื่องการใช้เวลาเรียนที่มากกว่าโรงเรียนทั่วไป งบประมาณที่ใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ ผู้เรียนๆ มากเกินไปทำให้ไม่มีความสุขกับการเรียน เวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งวิชาศาสนาและสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด และจากรายงานคาสติคดีพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 6) ปีการศึกษา 2551 จำแนกตามจังหวัดของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2551) พบว่า การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพที่ต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายั่งยืนในการจัดการศึกษาในพื้นที่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาที่ถูกทิศทางการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเชิงประจักษ์ (สุรชัย ไวยวรรณจิตร, 2552) จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) ได้สรุปสภาพและ ปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้อีกว่า ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ขาดครูผู้ชำนาญการในการสอน และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้เต็มที่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพทางการศึกษาต่ำ ปัญหาและอุปสรรคหลายประการอาจมีสาเหตุมาจากสภาพท้องถิ่นและขนาดโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน เขตเมือง เขตสุขาภิบาล หรือเขตเทศบาล มีการคมนาคมสะดวกกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตชานเมือง หรือชนบทห่างไกล ด้านขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรและนักเรียนมากกว่าย่อมทำให้เกิดปัญหาในการบริหารได้มาก แม้ว่าจะมีโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลามกลุ่มหนึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนก็ตาม แต่จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีปัญหาในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษามาโดยตลอด และยังต้องพบกับสภาพการแข่งขันที่รุนแรงกับโรงเรียนในสังกัดของรัฐ หรือแม้แต่โรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น และเพื่อเป็นการศึกษาแนวทางในการที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นการรองรับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้ได้ตามมาตรฐานสากล และมุ่งเน้นความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้สูงขึ้น และขจัดความหลากหลายของปัญหาในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีให้บริการอยู่จำนวนมาก และจะช่วยให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้สภาพการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนในสังกัดของรัฐ หรือแม้แต่ระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า โดยจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ในบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสู่ความเป็นเลิศ นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเชิงของการบริหารที่จะช่วยให้สามารถบริหารงานด้านต่างๆ เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา จำนวน 11 เล่ม จำแนกเป็น งานวิจัย 5 เล่ม เอกสารวิชาการ 6 เล่ม ดังนี้ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) รูปแบบโรงเรียนที่เป็นเลิศของประเทศสิงคโปร์ (School

Excellence Model: SEM) รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนในฮ่องกง (The Outstanding Teachers and School Award: HK) รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award: AEA) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ปี 2557-2558 และงานวิจัยของศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550), ธนิก คุณเมธีกุล (2552), ราตรี ศรีไพรวรรณ (2556), เกษศิริ กมล (2556), และสมกิต บุญยะโพธิ์ (2555) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบศึกษาเอกสาร ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2 คน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) ในเขตต่างจังหวัด จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการ คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 630 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (ioc)เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(CFA) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทางทฤษฎีองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ในการพิจารณาความกลมกลืนของโมเดลในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 4 ตัว ดังนี้ 1)ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square Statistics) 2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) 3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว 4) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคต (Ethnographic Delphi Futures Research EDFR) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน คัดเลือกมาโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งผู้เชี่ยวชาญเป็น 4 กลุ่มดังนี้ 1)ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 5 คน 2)ผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 คน 3)เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนที่เป็นต้นแบบทางด้านความเป็นเลิศในการบริหารจัดการจำนวน 5 คน 4)ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนที่ได้รับรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และ แบบสอบถามเดลฟาย อาศัยการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงของเครื่องมือจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามซ้ำ 2 รอบ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า สามารถสรุปผลการวิจัยตามแต่ละขั้นตอนการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิจัยแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้าด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งเป็นการศึกษากับผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 20 คน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน และ ผู้วิจัยคัดเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากและมากที่สุด กล่าวคือ เป็นแนวโน้มที่มีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และเป็นแนวโน้มที่มีความสอดคล้องกันในการคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ไม่เกิน 1.5 รวมถึงแนวโน้มที่มีระดับคะแนนความพึงประสงค์ค่าคะแนนความถี่ที่คิดเป็นร้อยละ (Percentage) ตั้งแต่ 85 ขึ้นไป มาเขียนแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ 51

แนวโน้มนี้ 1) การนำองค์กร จำนวน 13 แนวโน้ม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ จำนวน 8 แนวโน้ม 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า จำนวน 5 แนวโน้ม 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ จำนวน 8 แนวโน้ม 5) การมุ่งเน้นบุคลากร จำนวน 7 แนวโน้ม 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ จำนวน 4 แนวโน้ม และ 7) ผลลัพธ์ จำนวน 6 แนวโน้ม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถคัดเลือกแนวโน้มที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่พึงประสงค์ และมีโอกาสเป็นไปได้สูงตามหลักเกณฑ์การวิจัยแบบ EDFR จำนวน 51 แนวโน้ม ดังนี้

1. การนำองค์กร ประกอบด้วย 13 แนวโน้ม ซึ่งมี แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 11 แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงทั้งในประเด็นของการมีวิสัยทัศน์ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน มีความมุ่งมั่นและมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้บุคลากรในการร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภลักษณ์ เศษชะพานิช (2550) ที่ได้กล่าวเอาไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน และจากงานวิจัยของเจตนา เมืองมูล (2551) ก็ได้กล่าวเอาไว้เช่นเดียวกันว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในลำดับแรกของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก นอกจากนี้ ภาวะผู้นำ ถือเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ ตามการวิจัยของ ันฐกานต์ ทองสินเกียรติ และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556)

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 8 แนวโน้ม ซึ่งมี แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 6 แนวโน้ม ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยแผนกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะต้องมีการกำหนดในหลายระดับ รวมถึงแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่จะดำเนินการในแต่ละแผนนั้น จะต้องสามารถปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ อย่างไรก็ตาม แผนกลยุทธ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ หากขาดการถ่ายทอดไปสู่บุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนให้รับทราบ และควร จะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์เหล่านั้น และขาดไม่ได้ก็คือ การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ เพื่อนำเอาผลการประเมินมาใช้ในการ

พัฒนาและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ (2553) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การกำหนดนโยบายที่ไม่สะท้อนปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายที่ไม่ได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการอย่างแท้จริง และการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ไม่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ขององค์กร ขาดการทำงานเป็นทีม จำนวนบุคลากรไม่สัมพันธ์กับจำนวนงาน มีงบประมาณไม่เพียงพอ ภาวะเปียกไม่เอื้อต่อการให้อำนาจการตัดสินใจ และการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามแผนการปฏิบัติงาน จัดได้ว่าเป็นปัญหาของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพราะฉะนั้นหากต้องการเห็นอนาคตภาพการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จึงควรขจัดปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นร่วมด้วย

3.ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ประกอบไปด้วย 5 แนวโน้ม ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 5 แนวโน้ม ที่เกี่ยวข้องกับ ตอบสนองตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งหมายความรวมถึงนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ทั้งในส่วนของหลักสูตร/กระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนรู้ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โด่งสยาม โสมาภา (2557) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน และพบว่าการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศได้นั้น หากสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสม มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอน มีเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน และมีการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จะช่วยให้การบริหารโรงเรียนเอกชนมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้

4.การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ประกอบไปด้วย 8 แนวโน้ม ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 6 แนวโน้ม ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ที่จะสะท้อนถึงการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศ โดยมีตัวชี้วัดที่สามารถประเมินและช่วยให้นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศได้ ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนควรมุ่งการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ รวมถึงการบูรณาการองค์ความรู้ให้กับนักเรียน และพัฒนาระบบสารสนเทศ ในการที่จะให้บริการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ มนัส บุญชม และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคูวิชาสามัญ และพบว่า การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นสูงสุดในโรงเรียนกลุ่มภาคใต้ และไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในภาคใต้หรือโรงเรียนใน

ภาคกลาง ระบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบลูกศิษย์
ก็ล้วนแล้วแต่มุ่งเน้นด้านการวัด การวิเคราะห์ การจัดการความรู้

5. การมุ่งเน้นบุคลากร ประกอบไปด้วย 7 แนวโน้ม ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 6 แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ และสร้างความผูกพันกับบุคลากรทั้งในเชิงของการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การจัดสวัสดิการต่างๆ การสร้างความมั่นใจและส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพครูและบุคลากรในโรงเรียน พร้อมทั้งการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของครูและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภูมิกานต์ ทองสินเกียรติ และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2556) ได้ศึกษาเกณฑ์ปกติมาตรฐานการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ กล่าวเอาไว้ว่า การสร้างทีมงาน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ และงานวิจัยของ สมกิต บุญยะโพธิ์ (2555) ก็ได้กล่าวเอาไว้ว่า การบริหารทรัพยากรบุคคล ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

6. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ประกอบไปด้วย 4 แนวโน้ม ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 4 แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานของครูและบุคลากรให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งจะต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานทั้งของครูและบุคลากรในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตนา เมืองมูล (2551) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก อันประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป และได้นำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และพบว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในคู่มือการใช้รูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา คือ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีแนวโน้มสามารถจัดการศึกษาทำให้นักเรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนดและสนองต่อความต้องการของชุมชน นั้นสะท้อนให้เห็นว่า หากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ แล้วสามารถดำเนินการตามระบบที่วางไว้ได้ ก็สามารถที่จะนำมาซึ่งความเป็นเลิศในการบริหารโรงเรียนได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ 1 ใน 3 กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ตามการศึกษาของ ราตรี ศรีไพรวรรณ (2556) ก็คือ กลยุทธ์ปรับปรุงระบบและกระบวนการ

7. ผลลัพธ์ ประกอบไปด้วย 6 แนวโน้ม ซึ่งมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด 6 แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ คุณภาพของสินค้า ซึ่งหมายความรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาต่อ และความประพฤติต่างๆ ของนักเรียน และในอีกลักษณะหนึ่งก็คือ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในมุมมองของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เทียบเท่ากับเป็นการสะท้อนผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามแต่ละองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งได้รับการยืนยันจากการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนของ กมลทิพย์ ใจดี (2557) และพบว่า ภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการบริหารกระบวนการ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบนโยบายทางด้านงานบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในการที่จะส่งเสริมให้เกิดความเป็นเลิศในการบริหารจัดการโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน
2. ควรมีการให้ความรู้และส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความเข้าใจในองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้ต่อไป
3. ควรให้ความใส่ใจในบุคลากรของโรงเรียนทั้งในส่วนของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน โดยจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล และสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีความผูกพันกับโรงเรียนได้มากที่สุด
4. ควรต้องถึงพร้อมทั้งในด้านของภาวะผู้นำ ซึ่งจะต้องมีการตระหนักรู้ในภาวะผู้นำตลอดเวลา และจะต้องมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังสามารถเตรียมพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนได้ เพื่อให้สามารถปรับรูปแบบการบริหารโรงเรียนได้ทันตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำแนวโน้มของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษากับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทอื่นร่วมด้วย โดยอาจจะเป็นการศึกษาในลักษณะของการวิจัยเชิงปริมาณและ/หรือการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง: References

- เจตนา เมืองมูล. (2551). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 3(1), 47-62.
- Muangmul, J. (2008). The Educational Administration Model towards Excellence of Small-Size Education Institutions. *Journal of Educational Administration Burapha University*. 3(1), 47-62.
- ธนิก คุณเมธิกุล. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kunmetheekul, T. (2009). *A Development of Quality Indicators of Educational Administration for Excellence in Private Schools*. Ph.D. Dissertation Chulalongkorn University.
- ฉันฐกานต์ ทองสินเกียรติ และ สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). เกณฑ์ปกติมาตรฐานการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 21(36), 191-211.
- Thaongsinkiet, T. and Niyomsripakdee, S. (2013). The Standard Normal Criteria of Excellent Private School. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences*, 21(36), 191-211.
- ศุภลักษณ์ เศษระพานิช. (2550). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- SSetthaphanit, S. (2007). *A development of a school administrative system for excellence of a private school*. Ph.D. Dissertation Chulalongkorn University.

